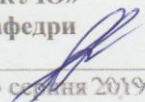

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрітьєвич Т.М.
«30» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТНОДИЗАЙН

Галузь знань **02** Культура і мистецтво

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність: **023** Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Освітня програма: **Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,**
реставрація

Факультет **Мистецький**

Форма навчання: **Денна**

2019– 2020 навчальний рік

Робоча програма **ЕТНОДИЗАЙН** для студентів за спеціальністю: **023**
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

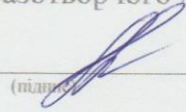
Розробники: Гарбузенко Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

_____

Стрітьєвич Т.М.

(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь 02 Культура і мистецтво	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання: денна
Кількість кредитів: 6/4,5		вибіркова
Загальна кількість годин: 180/135	Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки: третій
		Семестр: п'ятий / шостий
Тижневих годин для денної форми навчання: 3/3 аудиторних: 62/44 самостійної роботи: 92/65	Рівень вищої освіти: перший бакалаврський	Лекції: 4/4 год.
		Лабораторні: 58/40 год.
		Самостійна робота: 92/65 год.
		Консультації: 26/26
		Вид контролю: – / диференційований залік

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни "Етнодизайн" є формування творчої особистості художника-виконавця, який визначається високим рівнем майстерності, художньої культури в системі організаційних (педагогічних та мистецьких) заходів зорієнтованих на особистісний розвиток, готовністю до виконання професійної діяльності та охоплює художнє проектування виробів на основі українських народних традицій, використання здобутків народних майстрів кожного регіону України.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни "Етнодизайн" є: ознайомлення з історією етнодизайну; формування власної позиції, художнього мислення, професійної самосвідомості щодо процесу проектно-художньої діяльності як носія національних духовно-художніх традицій; оволодіння інтелектуальними та практичними вміннями вирішувати завдання художнього проектування виробів на основі українських народних традицій та використання здобутків народних майстрів кожного регіону України; формування умінь використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

Згідно з вимогами Освітньої програми у студента мають бути сформовані такі **компетентності**: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання

та практичні проблеми у галузі декоративного мистецтва у процесі навчання; здатність до розвитку критичного та наукового мислення; здатність діяти соціально відповідально та з позицій громадянської свідомості; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі цінності і суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області; здатність володіти державною мовою, влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; здатність самостійно поглиблювати знання в рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність презентувати результати власної художньо-творчої діяльності; здатність розуміти, поважати та цінувати сутність мистецьких явищ, використовувати візуальне мистецтво як засіб формування глядацької свідомості та естетичного середовища; здатність працювати в міжнародному контексті; здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності декоративного мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу; здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення; здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору; здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, аргументовані знанням художніх стилів різних епох та володінням академічними та сучасними техніками, прийомами та методиками, спроможність до професійного спілкування щодо актуальних проблем мистецтвознавства; здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі; здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, впроваджувати сучасні способи відтворення, використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності; здатність розуміти закономірності творчого процесу; здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, здорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку; здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; використовувати професійно профільовані знання в творчій діяльності, пов'язаній з проектуванням та створенням.

Очікуваними *програмними результатами* навчання є: знання матеріалів та технік декоративно-прикладного мистецтва, виразних засобів, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції професійної термінології, етапів та методики виконання зображення; усвідомлення художнього підходу у створенні цілісного образу; розуміння основних концепцій образотворчого мистецтва; вміння демонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях; аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік; вміння здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел; вміння генерувати нові ідеї, демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології декоративного мистецтва; вміння застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах, створювати закінчені, гармонійні композиції; вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, що максимально відповідає задуму; вміння використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням; вміння використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в повідомленнях та презентаціях; вміння популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації; вміння використовувати власну творчу діяльність як засіб активного художньо-естетичного впливу на глядача, залучати глядача до творчого процесу та спілкування, обговорення проблем мистецького спрямування; вміння трактувати формотворчі засоби декоративного мистецтва; відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики; свідомо ставитися до самонавчання як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту; демонструвати принциповість, вміння відстояти власну думку, вміння ефективно діяти в соціальних умовах, що постійно змінюються; орієнтуватися в різних життєвих ситуаціях, ефективно працювати в сучасному суспільстві з ринковою економікою, формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЕТНОДИЗАЙН ЯК СПЕЦИФІЧНА ФОРМА ПРОЕКТНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Орнаменти народів світу.

Своєрідність орнаменталії в культурах африканського континенту і країн давньої Центральної та Південної Америки. Особливості орнаментики у культурах давньої Центральної та Південної Америки. Етнічний стиль у створенні орнаментально-декоративної композиції.

Тема 2. Етнічні та регіональні особливості українського орнаменту.

Орнаменти Київщини, Полтавщини, Чернігівщини, Поділля, Волині, Західних областей України. Стильові особливості створення орнаментально-декоративних композицій різних українських регіонів. Модерністський та постмодерністський стилі у створенні етнічних української орнаментально-декоративних композицій. Принципи трансформації першоджерел народного мистецтва у створенні сучасних об'єктів дизайну.

РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ СТВОРЕННЯ ОРНАМЕНТАЛЬНИХ КОМПОЗИЦІЙ.

Тема 1. Основи формальної композиції в орнаментіці.

Основи формальної композиції та стилізації. Метричні та ритмічні ряди, лінійна та площинна комбінаторика. Основи стилізації. Види орнаментів. Класифікація орнаментів.

Тема 2. Історичні особливості орнаментальних практик.

Орнаменти стародавнього світу, готики, відродження, класицизму, бароко. Орнаменти Нового та Новітнього часів (модерн, арт-деко, модернізм, постмодернізм). Особливості орнаментики у давні часи. Історичні стилі та особливості орнаментики. Особливості створення орнаментально-декоративної композиції.

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ КОЛЬОРУ ТА КОЛОРИСТИКА В ЕТНОДИЗАЙНІ

Тема 1. Теорія кольору та кольорова гармонія в етнодизайні.

Систематика і класифікація кольорів. Фактурні властивості кольорів. Колірний контраст. Колірні асоціації (настрій). Асоціативні колірно-фактурні композиції. Символіка та кольорова гармонія. Стилзація природних форм рослин (орнамент). Закономірності колірної орнаментальної композиції (сітчастий орнамент). Символіка та колорит різних культур. Колористика різних культур. Декоративна композиція.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	лабора торні	самостійна робота
РОЗДІЛ 1. ЕТНОДИЗАЙН ЯК СПЕЦИФІЧНА ФОРМА ПРОЕКТНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Тема 1. Орнаменти народів світу.	62	2	20	40
Тема 2. Етнічні та регіональні особливості українського орнаменту.	92	2	38	52
Усього годин	154	4	58	92

РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ СТВОРЕННЯ ОРНАМЕНТАЛЬНИХ КОМПОЗИЦІЙ.				
Тема 1. Основи формальної композиції в орнаментиці	34	2	12	20
Тема 2. Історичні особливості орнаментальних практик.	28		8	20
Усього годин	62	2	20	40
РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ КОЛЬОРУ ТА КОЛОРИСТИКА В ЕТНОДИЗАЙНІ				
Тема 1. Теорія кольору та колірна гармонія в етнодизайні	57	2	20	25
Усього годин	57	2	20	25

Теми лабораторних занять

Розділ 1. ЕТНОДИЗАЙН ЯК СПЕЦИФІЧНА ФОРМА ПРОЕКТНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Орнаменти народів світу.</i>	20
	Своєрідність орнаменталізації в культурах африканського континенту і країн давньої Центральної та Південної Америки. Особливості орнаментики у культурах давньої Центральної та Південної Америки. Етнічний стиль у створенні орнаментально-декоративної композиції.	
2.	<i>Етнічні та регіональні особливості українського орнаменту.</i>	38
	Орнаменти Київщини, Полтавщини, Чернігівщини, Поділля, Волині, Західних областей України. Сильові особливості створення орнаментально-декоративних композицій різних українських регіонів. Модерністський та постмодерністський стилі у створенні етнічних української орнаментально-декоративних композицій. Принципи трансформації першоджерел народного мистецтва у створенні сучасних об'єктів дизайну.	
	<i>Разом</i>	58

Розділ 2. СПОСОБИ СТВОРЕННЯ ОРНАМЕНТАЛЬНИХ КОМПОЗИЦІЙ.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Основи формальної композиції в орнаментиці.</i>	12

	Основи формальної композиції та стилізації. Метричні та ритмічні ряди, лінійна та площинна комбінаторика. Основи стилізації. Види орнаментів. Класифікація орнаментів.	
2	<i>Історичні особливості орнаментальних практик.</i>	8
	Орнаменти стародавнього світу, готики, відродження, класицизму, бароко. Орнаменти Нового та Новітнього часів (модерн, арт-деко, модернізм, постмодернізм). Особливості орнаментики у давні часи. Історичні стилі та особливості орнаментики. Особливості створення орнаментально-декоративної композиції.	
	<i>Разом</i>	20

Розділ 3. ТЕОРІЯ КОЛЬОРУ ТА КОЛОРИСТИКА В ЕТНОДИЗАЙНІ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Теорія кольору та колірна гармонія в етнотдизайні</i>	20
	Систематика і класифікація кольорів. Фактурні властивості кольорів. Колірний контраст. Колірні асоціації (настрій). Асоціативні колірно-фактурні композиції. Символіка та кольорова гармонія. Стилiзація природних форм рослин (орнамент). Закономірності колірної орнаментальної композиції (сітчастий орнамент). Символіка та колорит різних культур. Колористика різних культур. Декоративна композиція	
	<i>Разом</i>	20

Завдання для самостійної роботи

Розділ 1. ЕТНОДИЗАЙН ЯК СПЕЦИФІЧНА ФОРМА ПРОЕКТНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Орнаменти народів світу.</i>	40
	Своєрідність орнаменталізації в культурах африканського континенту і країн давньої Центральної та Південної Америки. Особливості орнаментики у культурах давньої Центральної та Південної Америки. Етнічний стиль у створенні орнаментально-декоративної композиції.	
2.	<i>Етнічні та регіональні особливості українського орнаменту.</i>	52

	Орнаменти Київщини, Полтавщини, Чернігівщини, Поділля, Волині, Західних областей України. Сильові особливості створення орнаментально-декоративних композицій різних українських регіонів. Модерністський та постмодерністський стилі у створенні етнічних української орнаментально-декоративних композицій. Принципи трансформації першоджерел народного мистецтва у створенні сучасних об'єктів дизайну.	
	Разом	92

Розділ 2. СПОСОБИ СТВОРЕННЯ ОРНАМЕНТАЛЬНИХ КОМПОЗИЦІЙ.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Основи формальної композиції в орнаментіці.</i>	20
	Основи формальної композиції та стилізації. Метричні та ритмічні ряди, лінійна та площинна комбінаторика. Основи стилізації. Види орнаментів. Класифікація орнаментів.	
2	<i>Історичні особливості орнаментальних практик.</i>	20
	Орнаменти стародавнього світу, готики, відродження, класицизму, бароко. Орнаменти Нового та Новітнього часів (модерн, арт-деко, модернізм, постмодернізм). Особливості орнаментики у давні часи. Історичні стилі та особливості орнаментики. Особливості створення орнаментально-декоративної композиції.	
	Разом	40

Розділ 3. ТЕОРІЯ КОЛЬОРУ ТА КОЛОРИСТИКА В ЕТНОДИЗАЙНІ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Теорія кольору та колірна гармонія в етнодизайні</i>	25
	Систематика і класифікація кольорів. Фактурні властивості кольорів. Колірний контраст. Колірні асоціації (настрій). Асоціативні колірно-фактурні композиції. Символіка та кольорова гармонія. Стилзація природних форм рослин (орнамент). Закономірності колірної орнаментальної композиції (сітчастий орнамент). Символіка та колорит різних культур. Колористика різних культур. Декоративна композиція	
	Разом	25

Успішне володіння знаннями, уміннями і навичками з курсу "Етнодизайн" ґрунтується на знаннях із суміжних дисциплін: "Декоративно-прикладне мистецтво" "Історія образотворчого мистецтва", "Композиція", "Основи образотворчої грамоти та кольорознавства", "Основи формоутворення та конструювання", "Філософія", "Історія та культура України", "Навчальна художньо-творча практика "Пленер"", "Безпека життєдіяльності та основи охорони праці" "Основи інформатики та ІКТ в мистецькій освіті" та ід..

Методи навчання: словесний; практичний; наочний; художньо-творчі роботи; робота з навчально-методичною літературою; ідео метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання; самостійна робота; тренінгові вправи; дискусії; пошукова робота; навчально-творчий проект.

Методи контролю: поточний, тематичне оцінювання; перегляди художньо-творчих робіт; усне опитування; захист повідомлень; командні проекти; навчальні, навчально-творчі роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; виставки; залік.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт.

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 5 семестр

Кількість балів			Сума
Розділ 1			
Тема 1	Тема 2	Презентація	
1-20	1-25	1-5	3-50

Від 1 до 5 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 6 семестр

Кількість балів			Сума
Розділ 2		Розділ 3	Презентація
Тема 1	Тема 2	Тема 1	
1-15	1-15	1-15	1-5
			3-50

Від 1 до 5 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

За результатами підсумкового контролю, презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду та здачі усного (письмового) іспиту студентам виставляється екзамен.

Схема нарахування балів, які отримують студенти під час екзамену

Результати поточного контролю		Підсумковий контроль
семестр 5	семестр 6	
3-50	3-50	6-100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку **"відмінно" А, (90-100), зараховано** – отримує студент за глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Легко орієнтується в теоретичному матеріалі, володіє понятійним апаратом, уміє зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній формі, так і в творчій роботі), якісне і правильне оформлення навчальних завдань. Студент здатний до самостійного та художньо-творчого мислення.

Оцінку **"добре" В, (82-89), зараховано** – отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад матеріалу в техніці виконання, але у змісті, формі відповіді, навчально-творчій роботі мали місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення але художньо-творче мислення фрагментарне.

Оцінку **"добре" С, (74-81), зараховано** – отримує студент за правильне виконання завдання з двома-трьома суттєвими помилками. Такими помилками можуть бути недоцільно використані засоби зображення та вираження. Студент демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Недосконале володіння технікою. Мислення репродуктивно-творче.

Оцінки **"задовільно" D, (64-73), зараховано** – заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, неточності, вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки **"задовільно" E, (60-63), зараховано** – заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті навички відповідають мінімальним критеріям оцінювання. З зусиллями виконує репродуктивні завдання.

Оцінка **"незадовільно" FX, (35-59), не зараховано** – виставляється, коли студент демонструє розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при виконанні навчальних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни

Оцінка **"незадовільно" F, (1-34), не зараховано** – виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне вивчення студентом дисципліни.

Рекомендована література

Базова:

1. Бесчастнов Н. Художественный язык орнамента. – М.: Изд-во «Владос», 2010. – 368 с.
2. Буткевич Л.М. История орнамента: учеб. пособие. – М.: ВЛАДОС, 2008. – 268 с.
3. Бхаскаран Л. Дизайн и время. – М.: АРТ-РОДНИК, 2006. – 256с.
4. Герчук Ю. Что такое орнамент. Структура и смысл орнаментального образа. – М.: РИП-Холдинг, 2013. – 304 с.
5. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 320 с.
6. Найден О. Квітка на комині. Настінні розписи Уманщини першої половини ХХ століття. К.: Стилос, 2013. – 384 с.

7. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). – К.: Редакція вісника «Ант», 2009. – 40 с.
8. Студенець Н.В. Традиційний стінопис Поділля кінця ХІХ – першої половини ХХ століття. – К.: [б. в.], 2010. – 222 с.
9. Сухарева Н.В. Орнаменты всех времен и стилей. – М.: Олма Медиа Групп, 2014. – 448 с.

Додаткова:

1. Ачкасова Л. Ф. Интерьер и дизайн вашего дома. – Харьков: ВАТ ХКФ им. Фрунзе, 2006. – 399 с.
2. Гнатюк Л., Поліщук Я., Музиченко О. Етнодизайн в інтер'єрі готельно-ресторанних комплексів // Теорія та практика дизайну. Мистецтвознавство. 2015. Вип. 7. С. 46–52.
3. Єгорова В., Черепанова А., Бедрик С. Настінний розпис як різновид декоративно-прикладного мистецтва // Вісник ПДАБА. 2013. № 14. С. 58–63.
4. Косміна Т. Народне мистецтво в архітектурному ансамблі традиційного житла // Українське мистецтвознавство. Матеріали. Дослідження. Рецензії: зб. наук. праць. Київ, 2008. Вип. 8. С. 52.
5. Куцевич В. Архітектурне міське середовище як синтез мистецтв // Вісник університету "Україна". 2013. № 1(16). С. 192–197.
6. Лагутенко О.А. Українська графіка ХХ століття: навч. посібник. – К.: Грані-Т, 2011. – 184с.
7. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища. – Київ: КНУБА, 2003.– 180 с.
8. Олійник О. П., Чернявський В. Г., Гнатюк Л. Р. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. – К.: НАУ, 2011.– 228 с.
9. Оршанський Л. В. Декоративно-ужиткове мистецтво та етнодизайн – традиції і сучасність у художньо-трудовій підготовці майбутніх учителів трудового навчання. // Инновационные образовательные технологии. – 2000. – № 1. – С. 77–82.
10. Расинэ О. Орнамент всех времен и стилей. – М.: АРТ-РОДНИК, 2004. – Т.1. – 262 с.
11. Урицкая М.А. Восточный дневник дизайнера. – М.: Изд. дом «Ниола 21 век», 2006. – 240 с.
12. Фокина Л.В. Орнамент. Учебное пособие. – М.: Феникс, 2005. – 172 с.
13. Черепанова С. Філософія родознавства. – К.: Знання, 2007. – 156с.
14. Чоломбiтько В. Ф. Концептуальні моменти створення орнаментів: від графіки до комп'ютерних технологій. // Технічна естетика і дизайн.– 2012.– Вип. 11.– С. 199–203.

Інтернет ресурси:

1. Валиахметов М.Ф. Полиграфический орнамент. – Вип.2: Концовки. – М.: Глаголь, 1994. – 20 с. Ідентифікаційний код: 2613 <http://elib.kubg.edu.ua/2613/>

2. Види орнаментів та їх класифікація: веб-сайт. URL: https://msn.khnu.km.ua/pluginfile.php/281363/mod_resource/content/5/%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%201.3.pdf
3. Дагдьян, К.Т. Декоративная композиция: учебн. пособие. – Ростов на Дону: Феникс, 2010. – 315 с. <http://elib.kubg.edu.ua/4125/>
4. Дударець В. Роль природних факторів у виявленні національних рис в дизайні та архітектурі України // Вісник Університету «Україна». Сер.: Сучасні інженерні технології. 2013. № 1(16). С. 205–211. URL: http://www.vmurol.com.ua/upload/Naukovo_doslidna%20robota/Elektronni_vidannya/Visnik_UU/Visnik_UU_Suchasni_inzhenerni_tehnologiyi_1_16_03.12.2013.pdf (дата звернення: 28.11.2017).
5. Емшанова Н.А., Ворончихин Н.С. Орнаменты. Стили. Мотивы. – Издательский дом «Удмуртский университет», 2001. – 90с. <http://elib.kubg.edu.ua/2936/>
6. Ивановская В.И. Индийские орнаменты. М., 2008. – 223 с. <http://elib.kubg.edu.ua/2925/>
7. Ивановская В.И. Исламские орнаменты. М., 2007. – 208 с. <http://elib.kubg.edu.ua/2691/>
8. Ивановская В.И. Кельтские орнаменты. М., 2003. – 175 с. <http://elib.kubg.edu.ua/2692/>
9. Ивановская В.И. Орнамент стиля модерн. М., 2007. – 192 с. <http://elib.kubg.edu.ua/2930/>
10. Ивановская В.И. Орнаменты древней Америки. М., 2007. – 176 с. <http://elib.kubg.edu.ua/3220/>
11. Ивановская В.И. Скандинавские орнаменты. М., 2008. – 194 С. <http://elib.kubg.edu.ua/2929/>
12. Коновалова О.В. Мотивы української народної орнаментики як складова знакової системи національного графічного дизайну. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/884/1/%D0%9E_Konovalova_KKUIBG_IM.pdf
13. Маккэлэм Г.Л. 4000 мотивов: цветы и растения. Справоник. – М. Астрель, 2006. – 384 с. <http://elib.kubg.edu.ua/4124/>
14. Особливості композиційної структури орнаментів: веб-сайт. URL: <https://studfiles.net/preview/5453999/page:6/>
15. Символічне значення традиційних орнаментів українських вишитих рушників: веб-сайт. URL: <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/simvolicheskoeznachenie-ornamentov-ukrainskih-vyshityh-rushnikov/>
16. Чернихов Я.Г. Орнамент: композиционно-классические построения. – М. «Сварог и К», 2007. – 200 с. <http://elib.kubg.edu.ua/2600/>
17. Янішевська Н. Філософія орнаменту. // Вісник ХДАДМ, №1. – Х.: ХДАДМ, 2011. – С. 151-154: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnik.org/pdf/v2011-01-36-yanishevaska.pdf>

Критерієм рівня засвоєння курсу навчальної дисципліни "Етнодизайн" є вміння застосовувати специфіку різноманітних орнаментів на основі отриманих

практичних навиків роботи у відповідних техніках, у творчій та професійній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання:
диференційований залік відповідно навчального плану.

Питання для самоконтролю:

1. Орнамент: зміст поняття, джерела виникнення.
2. Види орнаменту:
3. Зміст терміну "орнамент".
4. Джерела виникнення орнаменту.
5. Роль орнаменту у мистецтві та у вивченні історії.
6. Основні елементи орнаменту.
7. Принципи утворення мотиву.
8. Залежність композиції від ритму, характеру і форми в орнаменті.
9. Поняття: категорія, елемент, мотив, ритм, характер, форма, композиція в орнаменті, меандр, сварга.
10. Найпростіші елементи в орнаментах та їх символічне значення
11. Хронологічні межі виникнення орнаменту.
12. Мотив у орнаменті. Відмінності мотиву і елемента
13. Прийоми формування ритму орнаменту.
14. Взаємозв'язок ритму і характеру орнаменту.
15. Варіанти класифікації орнаментів.
16. Класифікація орнаментальних мотивів: геометричний; рослинний; зооморфний; антропоморфний; орнітоморфний; космогонічний; епістолярний.
17. Характерні риси геометричного орнаменту.
18. Рослинний орнамент та найпоширеніші мотиви характерні рослинному орнаменту.
19. Спільні та відмінні риси зооморфного, антропоморфного та орнітоморфного орнаментів?
20. Особливість епістолярного орнаменту.
21. Культові функції орнаменту.
22. Найпоширеніші орнаментальні символи.
23. Сучасні функції орнаменту у мистецтва.
24. Первинні функції орнаменту.
25. Символіка культового орнаменту.
26. Поєднання декоративної і культової функції в орнаменті.
27. Міф – основа космогонічних орнаментів.
28. Символи Сонця.
29. Оберегові символи.
30. Символи природних стихій.
31. Космогонічні мотиви в орнаментах.
32. Основні символи орнаментальної мови (семантику орнаменту).
33. Класифікація орнаментальних мотивів за тематикою.
34. Залежність орнаментальної мови від системи вірувань і уявлень про будову світу, умов існування та змісту суспільних та історичних відносин.

35. Тематика орнаментів Стародавнього Єгипту.
36. Принципи стилізації в орнаментах Стародавньої Греції.
37. Особливості орнаментальної мови Стародавнього Риму.
38. Елементи і мотиви давньоєгипетських орнаментів.
39. Своєрідність мотивів орнаментів Стародавньої Греції.
40. Особливості мови арабесок.
41. Тематика та прийоми стилізації в мистецтві Китаю та Японії.
42. Особливості індійського орнаменту.
43. Історіографія вивчення орнаменту.
44. Розвиток орнаментальної мови первісного суспільства. Роль вірувань і культів.
45. Поєднання декоративної та оберегової функції у орнаментах періоду утворення цивілізацій.
46. Роль орнаментів у оздобленні пам'яток культового мистецтва.
47. Дослідники вивчення історії розвитку українського орнаменту.
48. Функції орнаменту в період свого становлення.
49. Трансформація і використання орнаментальної мови в християнстві.
50. Роль семантики у формуванні історичних стилів.
51. Особливості орнаментальної мови: середньовіччя, класицизму і бароко, рококо і ампіру.
52. Орнаментальна мова народних символів.
53. Трансформація символіки в орнаменти.
54. Орнаментальні елементи і мотиви Полтавщини.
55. Основні елементи орнаментів народів світу: спільне і особливе.
56. Краса гармонії і числа в орнаменті стародавніх греків.
57. Культ держави і воїна в мотивах Стародавнього Риму.
58. Символіка зображень і кольору в японському та китайському орнаменті, історія їх виникнення.
59. Втілення закономірностей світобудови через геометризовану орнаментальну мову в ісламському орнаменті.
60. Хронологічні рамки виникнення орнаментальних знаків в Україні.
61. Культові та світські джерела формування і розвитку орнаментальної мови.
62. Основні прийоми побудови орнаментів відповідно до їх походження і символіки.
63. Орнаментальні мотиви періоду виникнення стінопису.
64. Християнська символіка у вишиваних виробках.
65. Українська народна орнаментика у вишивці.
66. Орнаментальна мова української писанки.
67. Характерні та регіональні особливості української народної орнаментики.
68. Трансформація мотивів в українській орнаментиці.
69. Орнаменти у ткацтві та кераміці. Трансформація орнаментів у ткацтві. Регіональні особливості.
70. Особливості трипільських орнаментів, їх композиція.

71. Найбільш вживані типи орнаментів у оздобленні кераміки.
72. Орнаментування художніх тканин.
73. Регіональні особливості розвитку орнаменту художніх тканин.
74. Характерні риси трипільської символіки.
75. Регіональні відмінності орнаментики в українській кераміці.
76. Взаємовплив народних і класичних орнаментів в добу бароко.
77. Трансформація народних орнаментів.
78. Причини спрощення орнаментальної мови ХІХ ст.
79. Елементи синтезу орнаментів доби українського бароко.
80. Орнаментальні мотиви бароко.
81. Орнамент у творенні національного стилю на межі ХІХ–ХХ ст.
82. Роль орнаментальної мови у відродженні національної ідеї.
83. Особливості мови національного модерну.
84. Зміст і тематика орнаментальної мови на сучасному етапі.
85. Риси українського національного модерну.
86. Сучасний стан розвитку орнаменту.
87. Орнаментальні мотиви та символіку трипільського посуду.
88. Прийоми зооморфної стилізації у скіфському мистецтві.
89. Орнаментальні мотиви в пам'ятках матеріальної культури дослов'янських і слов'янських народів.
90. Використання орнаментів в архітектурі, образотворчому мистецтві, книжковій графіці та декоративно-прикладному мистецтві.
91. Прийоми трансформації народних орнаментів та природних форм в орнаментах періоду бароко, класицизму та рококо.
92. Прийоми стилізації в модерні.
93. Вплив традиційного орнаменту на сучасне мистецтво.